

**ตัวอย่างการเขียนข้อสังเกตจากการตรวจสอบบัญชี
ของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๗**

๑. สหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๕ เมื่อมีเหตุอันควร คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ แต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือแจ้งให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ หรือในกรณีที่สหกรณ์ขาดทุนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญโดยมิชักช้าแต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่สหกรณ์ทราบ จากการตรวจสอบประจำปีพบว่า ณ วันสิ้นปีบัญชีสหกรณ์มีทุนเรือนหุ้นคงเหลือ จำนวน..... บาท และมีผลขาดทุนสุทธิ จำนวน.....บาท ซึ่งขาดทุนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว แต่สหกรณ์ไม่ได้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญแต่อย่างใด

๒. สหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามแบบประเมิณการปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยมาตรฐานขั้นต่ำในการควบคุมภายในและรักษาความปลอดภัย สำหรับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูล พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๓.๔ มีการกำหนดระยะเวลาการเปลี่ยนรหัสผ่านของผู้ใช้งานอย่างน้อยทุก ๆ ๖ เดือน จากการตรวจสอบประจำปีโดยการสอบถามเจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่บัญชีพบว่าไม่มีการเปลี่ยนรหัสผ่านแต่อย่างใด

๓. สหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๖๑ ผู้ใดดำเนินการกิจการการฌาปนกิจสงเคราะห์โดยมิได้จดทะเบียนเป็นสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์หรือขึ้นทะเบียนการฌาปนกิจสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๘ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการเป็นผู้รับประกันภัยโดยทำสัญญาประกันชีวิตกับบุคคลใด ๆ เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิต และไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องที่ ๖๑๘/๒๕๖๐ เดือน พฤษภาคม ๒๕๖๐ วินิจฉัยไว้ว่าการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่สมาชิกของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด เป็นการรับประกันภัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จากการตรวจสอบประจำปี พบว่าสหกรณ์เรียกเก็บเงินสวัสดิการจากสมาชิกและส่งเงินสวัสดิการของสมาชิกในระหว่างปี จำนวนบาท เข้ากองทุนสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่สมาชิกของชุมนุมเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด จึงไม่อาจกระทำได้ เนื่องจากสหกรณ์ไม่ได้จดทะเบียนเป็นสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์หรือขึ้นทะเบียนฌาปนกิจสงเคราะห์และไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิต ทั้งนี้จากการสอบถามไปยังชุมนุมเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ถึงการดำเนินการแก้ไขกองทุนสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่สมาชิก ได้ความว่าชุมนุมเครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ร่วมกับสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทย เข้าหารือกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) เรื่องการกำหนดรูปแบบการจัดสวัสดิการใหม่ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๐๕/๑ เพื่อส่งเสริมระบบสวัสดิการและคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ ให้ชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศมีอำนาจร่วมกับสหกรณ์สมาชิกของตน จัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ของสมาชิกสหกรณ์และครอบครัวตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

๔. สหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของสหกรณ์ว่าด้วยการให้เงินกู้และดอกเบี้ยเงินกู้ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๗ วรรค ๒ กำหนดไว้ว่า สมาชิกคนหนึ่งจะเป็นผู้ค้ำประกันสำหรับผู้กู้สองคนในเวลาเดียวกันไม่ได้ จากการตรวจสอบประจำปีโดยเลือกตัวอย่างตรวจสอบสัญญาผู้เดือน..... พบว่าสหกรณ์มีสมาชิกจำนวนราย ที่ค้ำประกันเงินกู้ยืมเกินกว่าระเบียบกำหนด จำนวน.....สัญญา เป็นเงินจำนวน.....บาท (เอกสารแนบ)

๕. สหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๖ (๑) ดำเนินธุรกิจการผลิต การค้า การบริการ และอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ของสมาชิก และไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์ หมวด ๒ ข้อ ๒ (๑) ที่กำหนดให้สหกรณ์จัดหาวัสดุการเกษตร เครื่องมือ เครื่องจักร สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการประกอบอาชีพ เครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก จากการตรวจสอบบัญชีประจำปี พบว่าสหกรณ์มีลูกหนี้การค้าบุคคลภายนอก จำนวน.....ราย เป็นเงินจำนวน.....บาท โดยไม่มีหลักประกันแต่ประการใด และกำหนดระเบียบของสหกรณ์ ว่าด้วยการซื้อขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๑ สหกรณ์ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อแก่องค์กร หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนได้ โดยผู้จัดการเป็นผู้พิจารณาอนุมัติตามความจำเป็นและเหมาะสม ซึ่งขัดแย้งกับพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๔๖ (๑) และขัดแย้งกับข้อบังคับของสหกรณ์ หมวด ๒ ข้อ ๒ (๑) ที่กำหนดให้ดำเนินธุรกิจกับสมาชิกเท่านั้น

๖. สหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรับ - จ่ายและเก็บรักษาเงินสดของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๒๕.๑ กำหนดวงเงินเก็บรักษาในมือไว้ได้ไม่เกินวันละ.....บาท (.....) จากการตรวจสอบบัญชีประจำปี พบว่าสหกรณ์เก็บรักษาเงินสดในมือเกินกว่าวงเงินเก็บรักษาในมือ ที่กำหนดไว้ในระเบียบ จำนวน.....วัน ในรอบ ๑ ปี (เอกสารแนบ)

๗. สหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔๖ (๕) รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น หรือสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ ซึ่งสมาชิกของสมาคมนั้นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้รับฝากหรือนิติบุคคลซึ่งมีบุคลากรหรือลูกจ้างไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้นเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้รับฝากเงิน ทั้งนี้ตามระเบียบของสหกรณ์ ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ และไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำจากสมาชิก พ.ศ. ๒๕๔๙ หมวด ๑ ข้อ ๓ ที่กำหนดให้สหกรณ์รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำจากสมาชิก จากการตรวจสอบบัญชีประจำปี พบว่าสหกรณ์รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์และประเภทออมทรัพย์พิเศษของบุคคลภายนอก จำนวน.....บัญชี เป็นเงินจำนวน.....บาท (เอกสารแนบ)

๘. สหกรณ์ไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำจากสมาชิก พ.ศ. ๒๕๔๙ หมวด ๒ ข้อ ๖ (๒) เงินฝากออมทรัพย์ ผู้ฝากรายหนึ่งอาจเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ในสหกรณ์นี้ได้ โดยจำนวนเงินฝากในบัญชีนั้นในเวลาใดเวลาหนึ่งต้องไม่น้อยกว่า.....บาท ผู้นำฝากจะส่ง

เงินฝากเพิ่มขึ้นเมื่อใดก็ได้ จากการตรวจสอบบัญชีประจำปี พบว่าสหกรณ์มีเงินรับฝากต่ำกว่าระเบียบที่กำหนด ณ วันสิ้นปีบัญชี จำนวน.....บัญชี เป็นเงินจำนวน.....บาท (เอกสารแนบ)

๙. กลุ่มเกษตรกรไม่ได้ปฏิบัติตามกฎกระทรวง เรื่องการผลิตสุรา พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๓ ผู้ใดประสงค์จะผลิตสุราแช่ที่ไม่ใช่สุราแช่ชนิดเบียร์หรือสุรากลั่นชุมชน ต้องมีโรงอุตสาหกรรมผลิตสุราตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ขออนุญาต และต้องมีคุณสมบัติตาม (๑) เป็นสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ ข้อ ๑๓ ผู้ได้รับใบอนุญาตผลิตสุราต้องควบคุมดูแลให้ลูกจ้างหรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการใด ๆ ตามใบอนุญาตให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตเกี่ยวกับสุราและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต และต้องไม่ยินยอมให้บุคคลใดกระทำการอันเกิดความผิดตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตเกี่ยวกับสุรา และกระทำการที่ขัดต่อเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ณ โรงอุตสาหกรรมผลิตสุราที่ได้รับอนุญาต จากการตรวจสอบพบว่า กลุ่มเกษตรกรได้ขออนุญาตเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายสุรากลั่นชุมชน แต่ยินยอมให้สมาชิกใช้ชื่อกลุ่มเกษตรกรในการผลิตและการจำหน่ายสุรากลั่นชุมชน โดยใช้ทุนตนเองในการดำเนินการและไม่ได้บันทึกรายการบัญชีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่ายสุรากลั่นชุมชน และไม่ปรากฏบัญชีโรงงานและอุปกรณ์ สำหรับการผลิตสุรากลั่น และรายการบัญชีเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่ายสุรากลั่นชุมชน ในงบการเงินของกลุ่มเกษตรกรแต่ประการใด การปฏิบัติดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อกลุ่มเกษตรกรได้ในฐานะที่กลุ่มเกษตรกรเป็นผู้ขออนุญาตเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายสุรากลั่นชุมชน หากเกิดปัญหาคุณภาพผลิตภัณฑ์ต่อผู้บริโภคและปัญหาเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตเกี่ยวกับสุรา กลุ่มเกษตรกรในฐานะผู้ได้รับใบอนุญาตจากกรมสรรพสามิต อาจต้องรับผิดชอบต่อการใช้เงินและไม่ได้ปฏิบัติตามกฎกระทรวงดังกล่าว ซึ่งกลุ่มเกษตรกรอาจถูกฟ้องร้องหรือโดนเพิกถอนใบอนุญาตได้

๑๐. กลุ่มเกษตรกรไม่ได้ปฏิบัติตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี เมื่อวันที่..... ระเบียบวาระที่.....การพิจารณาแผนการดำเนินงานประจำปี เรื่องประมาณการรายรับ-รายจ่ายประจำปี จากการตรวจสอบพบว่า ระหว่างปีกลุ่มเกษตรกรได้จ่ายค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงลานยาง จำนวนบาท ซึ่งไม่ได้ระบุไว้ในแผนการดำเนินงานประจำปี เรื่องประมาณการรายรับ-รายจ่าย รวมถึงสถานที่ดังกล่าวไม่ใช่กรรมสิทธิ์ของกลุ่มเกษตรกร